

Oliver Steinert <oliver@changeinvest.com>

Rahandusministeeriumi seisukoht varade edasikandmise piirangu osas RahaPTS § 44 lg 1 järgi

6 messages

Oliver Steinert <oliver@changeinvest.com>

Thu, Jan 21, 2021 at 5:26 PM

To: Paula Etti <paula.etti@fin.ee>

Tere Paula!

Loodan, et uus aasta on alanud edukalt!

Olles panustanud suuresti Rahandusministeeriumi töösse ja huvidesse NRA projekti raames, lootsin, et tänutäheks on Rahandusministeerium ehk valmis täpsemalt selgitama RahaPTS § 44 lg 1 eesmärke ja piiranguid.

Praktikas on asjaomane säte tekitanud mitmeid arusaamatusi ning probleeme, nt FI AML juhendi p 6.3.4 järgi võib RahaPTS § 44 lg 1 järgi maksta varad välja ka sularahas või kanda muule kui kliendi kontole, teatades sellest RABile 7 tööpäeva ette, st saades asjaomane nõusolek. RABi hinnangul jällegi puudub sellel võimalus anda tehingu tegemiseks nõusolek, vaid üksnes seada RahaPTS § 57 järgne piirang. Mh viitab RAB tõigale, et arvelduskonto puudumine RahaPTS § 39 lg 2 järgi on kõrgemale riskile viitav asjaolule, mille puhul tuleb kohaldada riski mitigeerivaid hoolsusmeetmeid. Seega jõuame patiseisu, kus ärisuhe tuleb lõpetada, kuna kohustatud isik polnud võimaline hoolsusmeetmeid kohaldama, kuid kliendi varade kohustuslikuks tagastamiseks nõuab RAB RahaPTS § 44 lg 1 järgselt nendesamade hoolsusmeetmete kohaldamist, mille tõttu tuli ärisuhe lõpetada.

Sellest tulenevalt paluksin seadusandja täpsustusi järgnevatel küsimustel, arvestades järgnevat: kuigi RahaPTS § 44 lg 1 järgi kehtib varade edasikandmise piirang RahaPTS 5. jao rakendamisel, siis kas see kehtib igasuguses RahaPTS § 42 lg 1 p 1 järgses olukorras, kus kohustatud isik pole võimaline hoolsusmeetmeid täitma, nt:

1. Olukorras, kus klient on täitnud kõik seadusjärgsed kohustused, kuid ei resideeru oma kodakondsusriigi järgses EEA lepinguriigis, mistõttu vastavalt siseprotseduuridele nõuab kohustatud isik kliendi deklareeritud asukoha verifitseerimiseks selle lepinguriigi elamisloa esitamist, mille esitamisest klient keeldub, nt kas siis tulenevalt mugavusest, või asjaolust, et tal see lihtsalt puudub?
2. Kõrge riskiga territooriumilt pärit isik keeldub varade ja rikkuse päritolu dokumentide edastamisest ärisuhte loomisel, kui isikusamasus tuvastatakse kahe allika alusel RahaPTS § 21 lg 4 ning FI AML/CFT juhendi p 4.3.1.23.(iv) järgi, st esmane makse teostatakse sama isiku maksekontolt (või e-raha kontolt) EEA makseasutuses (või e-raha asutusest), nt Revolut Payments, UAB. Kuivõrd teised teenuseosutajad (reeglina) ei nõua ärisuhte loomisel täiendavate varade päritolu dokumentide esitamist, ning normitehniliselt ei ole tegemist RahaPTS § 39 lg 1 p 3 järgse kohustusega (kohustus on saada lisateavet, mitte dokumente *de facto*), siis kas olukorras kus isik keeldub varade päritolu dokumentide esitamisest (mis tihtipeale on tingitud laiskusest, mugavusest ja/või arusaamatusest, sest teised EDD meetmeid ei kohalda), kohaldub RahaPTS § 44 lg 1, eeskätt piirang tagastada isiku esmane makse tema maksekontole (või e-raha) kontole?
3. Ärisuhte seire käigus vastavalt sisemisele riskiisule ning protseduurireeglitele küsitakse isikult varade ja rikkuse päritolu dokumente. Kas olukorras, kus isik keeldub päringule vastamast ning ärisuhe lõpetatakse ja kohustatud isik on kohustatud lepingu alusel üleantud välja andma VÕS § 189 lg 1 järgi, kohaldub RahaPTS § 44 lg 1, eeskätt piirang tagastada isiku varad tema maksekontole (või e-raha) kontole?
4. Kui vastus eelmisele küsimusele on jah, kas RahaPTS § 44 lg 1 piirang kehtib ka olukordades, kus vaatamata hoolsusmeetmete edutule kohaldamisele, nõuab ärisuhte lõpetamist ning varade tagastamist klient ise?
5. Kui RahaPTS § 44 lg 1 piirang kehtib hoolsusmeetmete kohaldamise võimatuse korral igal juhul ning RAB ei anna maksekonto (või e-raha kontole) makse tegemiseks nõusolekult, siis millised võimalused on kohustatud isikul, et mitte haginõuet saada, kuna kohustatud isik ei ole võimaline andma välja lepingu alusel üleantut VÕS § 189 lg 1 järgi?

Vastamisel palume arvesse võtta innovaatilisi lahendusi ja trende makseteenuse turul, eriti makseasutuste ning e-raha asutuste populaarsuse kasvu, ning krediidiastutuste poolset de-riskingut. Niisamuti palume arvestada asjaoluga, et tarbija vaatest võib-olla ei olegi enam vajalik omada krediidiastutuse kontot või on see mingil põhjusel suletud, mis ei pea üldsegi olema tingitud ML/TF kahtlusest vaid mõnest muust krediidiastutuse üldtingimuste järgsest sättest, nt eraisiku pankrot, klient on sattunud viivitusse pangale teenustasude maksmisega või virtuaalvääringute ostmise.

Ette tänades

Oliver Steinert | [Change](#)
xChange AS

Vastavuskontrolli juht, MLRO

Tel: +372 5341 8886

<https://changeinvest.com/>

Paula Etti <Paula.Etti@fin.ee>
To: Oliver Steinert <oliver@changeinvest.com>
Cc: Kati Tee <Kati.Tee@fin.ee>

Thu, Jan 21, 2021 at 5:42 PM

Tere Oliver

Täna Sind kirja eest! Aasta on alanud igal juhul teiselt. :)

Oled kenasti NRA-sse panustanud, aga vastaksime pöördumisele nägunii, see on meie töö.

Edastan kirja Katile, kes meie naaberosakonnas RahaPTSiga toimetab. Kati, palun hoia mind ka vastusega kursis.

Tervitades

Paula

[Quoted text hidden]

Säästa loodust ja ära prindi seda e-kirja!

Käesolev e-kiri võib sisaldada asutusesiseseks kasutamiseks tunnistatud teavet.
This e-mail may contain information which is classified for official use.

Oliver Steinert <oliver@changeinvest.com>
To: Paula Etti <Paula.Etti@fin.ee>
Cc: Kati Tee <Kati.Tee@fin.ee>

Thu, Jan 21, 2021 at 6:17 PM

Tere Paula ja Kati!

Suured tänud kiire vastuse ning edasuunamise eest!

Meeldiv e-tutvuda, Kati! Kui vastamisel on vaja täiendavat informatsiooni, anna kindlasti teada.

Lugupidamisega

Oliver Steinert | **Change**
xChange AS
Vastavuskontrolli juht

Tel: +372 5341 8886

<https://changeinvest.com/>

On 21. Jan 2021, at 17:42, Paula Etti <Paula.Etti@fin.ee> wrote:

Tere Oliver

Täna Sind kirja eest! Aasta on alanud igal juhul teiselt. :)

Oled kenasti NRA-sse panustanud, aga vastaksime pöördumisele nagunii, see on meie töö.

Edastan kirja Katile, kes meie naaberosakonnas RahaPTSiga toimetab. Kati, palun hoia mind ka vastusega kursis.

Tervitades
Paula

From: Oliver Steinert <oliver@changeinvest.com>

Sent: Thursday, January 21, 2021 5:26 PM

To: Paula Etti <Paula.Etti@fin.ee>

Subject: Rahandusministeeriumi seisukoht varade edasikandmise piirangu osas RahaPTS § 44 lg 1 järgi

Tere Paula!

Loodan, et uus aasta on alanud edukalt!

Olles panustanud suuresti Rahandusministeeriumi töösse ja huvidesse NRA projekti raames, lootsin, et tänutäheks on Rahandusministeerium ehk valmis täpsemalt selgitama RahaPTS § 44 lg 1 eesmärgi ja piiranguid.

Praktikas on asjaomane säte tekitanud mitmeid arusaamatusi ning probleeme, nt FI AML juhendi p 6.3.4 järgi võib RahaPTS § 44 lg 1 järgi maksta varad välja ka sularahas või kanda muule kui kliendi kontole, teatades sellest RABile 7 tööpäeva ette, st saades asjaomane nõusolek. RABi hinnangul jällegi puudub sellel võimalus anda tehingu tegemiseks nõusolek, vaid üksnes seada RahaPTS § 57 järgne piirang. Mh viitab RAB tõigale, et arvelduskonto puudumine RahaPTS § 39 lg 2 järgi on kõrgemale riskile viitav asjaolule, mille puhul tuleb kohaldada riski mitigeerivaid hoolsusmeetmeid. Seega jõuame patiseisu, kus ärisuhe tuleb lõpetada, kuna kohustatud isik polnud võimeline hoolsusmeetmeid kohaldama, kuid kliendi varade kohustuslikuks tagastamiseks nõuab RAB RahaPTS § 44 lg 1 järgselt nendesamade hoolsusmeetmete kohaldamist, mille tõttu tuli ärisuhe lõpetada.

Sellest tulenevalt paluksin seadusandja täpsustusi järgnevatele küsimustele, arvestades järgnevat: kuigi RahaPTS § 44 lg 1 järgi kehtib varade edasikandmise piirang RahaPTS 5. jao rakendamisel, siis kas see kehtib igasuguses RahaPTS § 42 lg 1 p 1 järgses olukorras, kus kohustatud isik pole võimeline hoolsusmeetmeid täitma, nt:

1. Olukorras, kus klient on täitnud kõik seadusjärgsed kohustused, kuid ei resideeru oma kodakondsusriigi järgses EEA lepinguriigis, mistõttu vastavalt siseprotseduuridele nõuab kohustatud isik kliendi deklareeritud asukoha verifitseerimiseks selle lepinguriigi elamisloa esitamist, mille esitamisest klient keeldub, nt kas siis tulenevalt mugavusest, või asjaolust, et tal see lihtsalt puudub?
2. Kõrge riskiga territooriumilt pärit isik keeldub varade ja rikkuse päritolu dokumentide edastamisest ärisuhte loomisel, kui isikusamasus tuvastatakse kahe allika alusel RahaPTS § 21 lg 4 ning FI AML/CFT juhendi p 4.3.1.23.(iv) järgi, st esmane makse teostatakse sama isiku maksekontolt (või e-raha kontolt) EEA makseasutuses (või e-raha asutusest), nt Revolut Payments, UAB. Kuivõrd teised teenuseosutajad (reeglina) ei nõua ärisuhte loomisel täiendavate varade päritolu dokumentide esitamist, ning normitehniliselt ei ole tegemist RahaPTS § 39 lg 1 p 3 järgse kohustusega (kohustus on saada lisateavet, mitte dokumente *de facto*), siis kas olukorras kus isik keeldub varade päritolu dokumentide esitamisest (mis tihtipeale on tingitud laiskusest, mugavusest ja/või arusaamatusest, sest teised EDD meetmeid ei kohalda), kohaldub RahaPTS § 44 lg 1, eeskätt piirang tagastada isiku esmane makse tema maksekontole (või e-raha) kontole?

3. Ärisuhte seire käigus vastavalt sisemisele riskiisule ning protseduurireeglitele küsitakse isikult varade ja rikkuse päritolu dokumente. Kas olukorras, kus isik keeldub päringule vastamast ning ärisuhe lõpetatakse ja kohustatud isik on kohustatud lepingu alusel üleantu välja andma VÕS § 189 lg 1 järgi, kohaldub RahaPTS § 44 lg 1, eeskätt piirang tagastada isiku varad tema maksekontole (või e-raha) kontole?
4. Kui vastus eelmisele küsimusele on jah, kas RahaPTS § 44 lg 1 piirang kehtib ka olukordades, kus vaatamata hoolsusmeetmete edutule kohaldamisele, nõuab ärisuhte lõpetamist ning varade tagastamist klient ise?
5. Kui RahaPTS § 44 lg 1 piirang kehtib hoolsusmeetmete kohaldamise võimatuse korral igal juhul ning RAB ei anna maksekonto (või e-raha kontole) makse tegemiseks nõusolekult, siis millised võimalused on kohustatud isikul, et mitte haginõuet saada, kuna kohustatud isik ei ole võimeline andma välja lepingu alusel üleantut VÕS § 189 lg 1 järgi?

Vastamisel palume arvesse võtta innovaatilisi lahendusi ja trende makseteenuse turul, eriti makseasutuste ning e-raha asutuste populaarsuse kasvu, ning krediidasutuste poolset deriskingut. Niisamuti palume arvestada asjaoluga, et tarbija vaatest võib-olla ei olegi enam vajalik omada krediidasutuse kontot või on see mingil põhjusel suletud, mis ei pea üldsegi olema tingitud ML/TF kahtlusest vaid mõnest muust krediidasutuse üldtingimuste järgsest sättest, nt eraisiku pankrot, klient on sattunud viivitusse pangale teenustasude maksmisega või virtuaalvääringute ostmise.

Ette tänades

Oliver Steinert | **Change**
xChange AS
Vastavuskontrolli juht, MLRO

Tel: +372 5341 8886

<https://changeinvest.com/>

[Quoted text hidden]

Paula Etti <Paula.Etti@fin.ee>
To: Oliver Steinert <oliver@changeinvest.com>
Cc: Kati Tee <Kati.Tee@fin.ee>

Mon, Jan 25, 2021 at 2:00 PM

Tere Oliver

Kas Sul oleks võimalik esitada ka viidatud RABi seisukohad?

[Quoted text hidden]

[Quoted text hidden]

Oliver Steinert <oliver@changeinvest.com>
To: Paula Etti <Paula.Etti@fin.ee>
Cc: Kati Tee <Kati.Tee@fin.ee>

Mon, Jan 25, 2021 at 4:50 PM

Tere Paula ja Kati!

Saadan Teile RABi seisukoha seoses RahaPTS § 44 lg-ga 1.

Sooviksin veel kord rõhutada, et tulenevalt uuenduslike teenusepakujate rohkusest on tänapäeva kliendid suunitletud mugavusele ning olukorras, kus teenusepakkuja otsustab kohaldada hoolsusmeetmeid (eriti tugevdatud

hoolsusmeetmeid), on kliendi jaoks tihti lihtsam nõuda oma konto sulgemist kui täita oma RahaPTS § 20 lg 5 järgset kohustust ning hoolsusmeetmetele alluda.

Reeglina valmistabki RahaPTS § 44 lg-s 1 sätestatud krediitdiasutuse arvelduskonto piirang probleeme olukordades, kus hoolsusmeetmeid kohaldatakse tulenevalt sisemisest riskiisust mitte ilmtingimata rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse tõttu, mis siiski on käsitletav hoolsusmeetmete kohaldamise võimatusena RahaPTS § 42 lg 1 p 1 järgi. Olen nõus, et vastav piirang peaks kohalduma rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse korral, mille puhul oleks ka RAB-il võimalus kontrollida asjaomaseid asjaolusid ning vajaduse korral teingu tegemisest keelduda, kuid teenusepakkuja vaatest on ebaproportsionaalne, kui puudub mõistlik võimalus kliendi varad VÕS § 189 lg 1 järgi tagastada.

Niisamuti on oluline rõhutada, et me ei räägi olukordadest, kus makse tagastatakse kolmanda isiku kontole, vaid selle sama isiku kontole, mis ei asu krediitdiasutuses, vaid nt e-raha asutuses.

Nagu olen varasemalt maininud, siis praegu on RahaPTSi sõnastusest ja RABi seisukohtadest jäänud järgmine arusaam: Meil on nt olukord, kus ärisuhe luuakse "kahe allika" põhimõttel RahaPTS § 21 lg 4 ning FI AML/CFT juhendi p 4.3.1.23(iv) järgi ning esmane makse teostatakse isiku e-raha kontolt, nt Revolut Payments UAB. Kuivõrd kohustatud isikul on RahaPTS § 20 lg 2 ning § 21 lg 1 p 2 järgi kohustus tuvastada isiku elu- või asukoht, siis veendumaks, et olukorras, kus isiku kodakondsus ning deklareeritud elukoht erinevad, oleks eelnevalt märgitud seadusest tulenev kohustus täidetud, võiks olla tulenevalt sisemisest riskiisust asjakohane nõuda isikult asjaomase EEA lepinguriigi elamisloa esitamist. Kui see isikul puudub või isik pole mingil põhjusel võimeline seda esitama, nt see on hiljuti kaotanud kehtivuse, ei ole kohustatud isik tehniliselt võimeline hoolsusmeetmeid kohaldama RahaPTS § 42 lg 1 p 1 tähenduses. Seega tekib patiseis, kus otseselt puudub rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlus, kuid samas pole ka võimalik esmast makset isikule tagastada RahaPTS § 44 lg-s 1 sätestatud piirangu tõttu.

Lisaks eelnevale sooviksin täpsustust, kas omamata rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlust, omab normitehniliselt rolli ärisuhte lõpetaja osapool, st kas RahaPTS § 42 lg 1 p 1 ja RahaPTS 44 lg 1 on kohaldatavad juhul kui ärisuhte lõpetamist nõuab klient, kuna kohustatud isiku hoolsusmeetmed on liiga ulatuslikud?

Lähtudes eelnevast, paluksingi täpseid juhiseid kuidas tuleks RahaPTS § 44 lg-s 1 sätestatud piirangut tõlgendada. Olen veendunud, et ma ei ole ainus jurist, kes selle sätte tõlgendamisel ning rakendamisel on jäänud hätta, ning lõpptulemuseks võibki tekkida seadusandja eesmäärke mittetäitev olukord, kus kohustatud isik varjatult väldib sätte järgimist ning RABi teavitamiskohustuse täitmist.

Kui Teil tekib täiendavaid küsimusi, palun andke teada!

[Quoted text hidden]

On 25. Jan 2021, at 14:00, Paula Etti <Paula.Etti@fin.ee> wrote:

Tere Oliver

Kas Sul oleks võimalik esitada ka viidatud RABi seisukohad?

Tervitades

Paula

From: Oliver Steinert <oliver@changeinvest.com>

Sent: Thursday, January 21, 2021 6:18 PM

To: Paula Etti <Paula.Etti@fin.ee>

Cc: Kati Tee <Kati.Tee@fin.ee>

Subject: Re: Rahandusministeeriumi seisukoht varade edasikandmise piirangu osas RahaPTS § 44 lg 1 järgi

Tere Paula ja Kati!

Suured tänud kiire vastuse ning edasuunamise eest!

Meeldiv e-tutvuda, Kati! Kui vastamisel on vaja täiendavat informatsiooni, anna kindlasti teada.

Lugupidamisega

Oliver Steinert | **Change**

xChange AS

Vastavuskontrolli juht

Tel: +372 5341 8886

<https://changeinvest.com/>

On 21. Jan 2021, at 17:42, Paula Etti <Paula.Etti@fin.ee> wrote:

Tere Oliver

Täna Sind kirja eest! Aasta on alanud igal juhul teiselt. :)

Oled kenasti NRA-sse panustanud, aga vastaksime pöördumisele nagunii, see on meie töö.

Edastan kirja Katile, kes meie naaberosakonnas RahaPTSiga toimetab. Kati, palun hoia mind ka vastusega kursis.

Tervitades

Paula

From: Oliver Steinert <oliver@changeinvest.com>

Sent: Thursday, January 21, 2021 5:26 PM

To: Paula Etti <Paula.Etti@fin.ee>

Subject: Rahandusministeeriumi seisukoht varade edasikandmise piirangu osas RahaPTS § 44 lg 1 järgi

Tere Paula!

Loodan, et uus aasta on alanud edukalt!

Olles panustanud suuresti Rahandusministeeriumi töösse ja huvidesse NRA projekti raames, lootsin, et tänutäheks on Rahandusministeerium ehk valmis täpsemalt selgitama RahaPTS § 44 lg 1 eesmärke ja piiranguid.

Praktikas on asjaomane säte tekitanud mitmeid arusaamatusi ning probleeme, nt FI AML juhendi p 6.3.4 järgi võib RahaPTS § 44 lg 1 järgi maksta varad välja ka sularahas või kanda muule kui kliendi kontole, teatades sellest RABile 7 tööpäeva ette, st saades asjaomane nõusolek. RABi hinnangul jällegi puudub sellel võimalus anda tehingu tegemiseks nõusolek, vaid üksnes seada RahaPTS § 57 järgne piirang. Mh viitab RAB tõigale, et arvelduskonto puudumine RahaPTS § 39 lg 2 järgi on kõrgemale riskile viitav asjaolule, mille puhul tuleb kohaldada riski mitigeerivaid hoolsusmeetmeid. Seega jõuame patiseisu, kus ärisuhe tuleb lõpetada, kuna kohustatud isik polnud võimeline hoolsusmeetmeid kohaldama, kuid kliendi varade kohustuslikuks tagastamiseks nõuab RAB RahaPTS § 44 lg 1 järgselt nendesamade hoolsusmeetmete kohaldamist, mille tõttu tuli ärisuhe lõpetada.

Sellest tulenevalt paluksin seadusandja täpsustusi järgnevatele küsimustele, arvestades järgnevat: kuigi RahaPTS § 44 lg 1 järgi kehtib varade edasikandmise piirang RahaPTS 5. jao rakendamisel, siis kas see kehtib igasuguses RahaPTS §

42 lg 1 p 1 järgses olukorras, kus kohustatud isik pole võimeline hoolsusmeetmeid täitma, nt:

1. Olukorras, kus klient on täitnud kõik seadusjärgsed kohustused, kuid ei resideeru oma kodakondsusriigi järgses EEA lepinguriigis, mistõttu vastavalt siseprotseduuridele nõuab kohustatud isik kliendi deklareeritud asukoha verifitseerimiseks selle lepinguriigi elamisloa esitamist, mille esitamisest klient keeldub, nt kas siis tulenevalt mugavusest, või asjaolust, et tal see lihtsalt puudub?
2. Kõrge riskiga territooriumilt pärit isik keeldub varade ja rikkuse päritolu dokumentide edastamisest ärisuhte loomisel, kui isikusamasus tuvastatakse kahe allika alusel RahaPTS § 21 lg 4 ning FI AML/CFT juhendi p 4.3.1.23.(iv) järgi, st esmane makse teostatakse sama isiku maksekontolt (või e-raha kontolt) EEA makseasutuses (või e-raha asutusest), nt Revolut Payments, UAB. Kuivõrd teised teenuseosutajad (reeglina) ei nõua ärisuhte loomisel täiendavate varade päritolu dokumentide esitamist, ning normitehniliselt ei ole tegemist RahaPTS § 39 lg 1 p 3 järgse kohustusega (kohustus on saada lisateavet, mitte dokumente *de facto*), siis kas olukorras kus isik keeldub varade päritolu dokumentide esitamisest (mis tihtipeale on tingitud laiskusest, mugavusest ja/või arusaamatusest, sest teised EDD meetmeid ei kohalda), kohaldub RahaPTS § 44 lg 1, eeskätt piirang tagastada isiku esmane makse tema maksekontole (või e-raha) kontole?
3. Ärisuhte seire käigus vastavalt sisemisele riskiisule ning protseduurireeglitele küsitakse isikult varade ja rikkuse päritolu dokumente. Kas olukorras, kus isik keeldub päringule vastamast ning ärisuhte lõpetatakse ja kohustatud isik on kohustatud lepingu alusel üleantu välja andma VÕS § 189 lg 1 järgi, kohaldub RahaPTS § 44 lg 1, eeskätt piirang tagastada isiku varad tema maksekontole (või e-raha) kontole?
4. Kui vastus eelmisele küsimusele on jah, kas RahaPTS § 44 lg 1 piirang kehtib ka olukordades, kus vaatamata hoolsusmeetmete edutule kohaldamisele, nõuab ärisuhte lõpetamist ning varade tagastamist klient ise?
5. Kui RahaPTS § 44 lg 1 piirang kehtib hoolsusmeetmete kohaldamise võimatuse korral igal juhul ning RAB ei anna maksekonto (või e-raha kontole) makse tegemiseks nõusolekult, siis millised võimalused on kohustatud isikul, et mitte haginõuet saada, kuna kohustatud isik ei ole võimeline andma välja lepingu alusel üleantut VÕS § 189 lg 1 järgi?

Vastamisel palume arvesse võtta innovaatilisi lahendusi ja trende makseteenuse turul, eriti makseasutuste ning e-raha asutuste populaarsuse kasvu, ning krediidasutuste poolset de-riskingut. Niisamuti palume arvestada asjaoluga, et tarbija vaatest võib-olla ei olegi enam vajalik omada krediidasutuse kontot või on see mingil põhjusel suletud, mis ei pea üldsegi olema tingitud ML/TF kahtlusest vaid mõnest muust krediidasutuse üldtingimuste järgsest sättest, nt eraisiku pankrot, klient on sattunud viivitusse pangale teenustasude maksmisega või virtuaalvääringute ostmine.

Ette tänades

Oliver Steinert | **Change**
xChange AS
Vastavuskontrolli juht, MLRO

Tel: +372 5341 8886

<https://changeinvest.com/>

Säästa loodust ja ära prindi seda e-kirja!

Käesolev e-kiri võib sisaldada asutusesiseseks kasutamiseks tunnistatud teavet.
This e-mail may contain information which is classified for official use.

Säästa loodust ja ära prindi seda e-kirja!

Käesolev e-kiri võib sisaldada asutusesiseseks kasutamiseks tunnistatud teavet.
This e-mail may contain information which is classified for official use.

3.4-3.32020481-2 06.11.2020 Väljaminev kiri.asice
394K

Kati Tee <Kati.Tee@fin.ee>

Thu, Feb 4, 2021 at 1:16 PM

To: Oliver Steinert <oliver@changeinvest.com>

Cc: Paula Etti <Paula.Etti@fin.ee>, Sören Meius <Soren.Meius@fin.ee>

Tere

Pöördusite Rahandusministeeriumi poole selgitustaotlusega rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse (RahaPTS) § 44 lõike 1 tõlgendamise kohta. Kokkuvõtlikult soovite teada, et kui RahaPTS § 44 lõike 1 järgi kehtib varade edasikandmise piirang RahaPTS 5. jao rakendamisel, siis kas see kehtib igasuguses RahaPTS § 42 lõike 1 punkti 1 järgses olukorras, kus kohustatud isik pole võimeline hoolsusmeetmeid täitma, nt:

- Olukorras, kus klient on täitnud kõik seadusjärgsed kohustused, kuid ei resideeru oma kodakondsusriigi järgses EEA lepinguriigis, mistõttu kohustatud isik nõuab kliendi deklareeritud asukoha verifitseerimiseks selle lepinguriigi elamisloa esitamist, mille esitamisest klient keeldub.
- Kõrge riskiga territooriumilt pärit isik keeldub varade ja rikkuse päritolu dokumentide edastamisest ärisuhte loomisel, kui isikusamasus tuvastatakse kahe allika alusel RahaPTS § 21 lõike 4 ning FI AML/CFT juhendi p 4.3.1.23.(iv) järgi.
- Ärisuhte seire käigus vastavalt sisemisele riskiisule ning protseduurireeglitele küsitakse isikult varade ja rikkuse päritolu dokumente ning isik keeldub päringule vastamast ja ärisuhte lõpetatakse.
- Kui vastus eelmisele küsimusele on jah, siis tahate selgitust, kas RahaPTS § 44 lõike 1 piirang kehtib ka olukordades, kus vaatamata hoolsusmeetmete edutule kohaldamisele, nõuab ärisuhte lõpetamist ning varade tagastamist klient ise.
- Samuti soovite teada, et kui RahaPTS § 44 lõike 1 piirang kehtib hoolsusmeetmete kohaldamise võimatuse korral igal juhul ning Rahapesu Andmebüroo (RAB) ei anna maksekonto (või e-raha kontole) makse tegemiseks nõusolekut, siis millised võimalused on kohustatud isikul, et mitte haginõuet saada, kuna kohustatud isik ei ole võimeline andma välja lepingu alusel üleantut VÕS § 189 lõike 1 järgi.

Lisaks eelnevale soovite täpsustust selle kohta, kas omamata rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlust, omab normitehniliselt rolli ärisuhte lõpetaja osapool, st kas RahaPTS § 42 lõike 1 punkt 1 ja RahaPTS 44 lõige 1 on kohaldatavad juhul kui ärisuhte lõpetamist nõuab klient, kuna kohustatud isiku hoolsusmeetmed on liiga ulatuslikud.

Vastuseks Teie pöördumisele selgitame järgnevat.

RahaPTS § 42 lõige 1 punkt 1 näeb ette, et kohustatud isikul on keelatud luua ärisuhet või võimaldada tehingu tegemist või lõpuleviimist juhuti või ärisuhte raames, kui ta ei suuda täita sama seaduse alusel nõutavaid hoolsusmeetmeid. RahaPTS § 42 lõike 1 kohta on rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse (459 SE) seletuskirjas selgitatud, et hoolsusmeetmete kohaldamata jätmise tagajärjed tulenevad IV rahapesu tõkestamise direktiivi artikli 14 lõikest 4 ja FATFi soovitusel 10 (kriteerium 10.19). Kui kohustatud isik ei suuda tuvastada või kontrollida isikusamasust, tema esindajat või tegelikku kasusaajat, siis tuleb ärisuhe jätta loomata ning tehing tegemata (lk 48).

RahaPTS § 44 lõike 1 kohaselt võib kohustatud isik RahaPTS-i 5. jaos sätestatu rakendamisel kanda kliendi vara üksnes kontole, mis on avatud Eestis äriregistrisse kantud krediidasutuses või välisriigi krediidasutuse filiaalis või krediidasutuses, mis on registreeritud või mille tegevuskoht on Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või riigis, kus kehtivad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 nõuetega võrdväärsed nõuded. Erandjuhul võib vara kanda muule kui kliendi kontole, teavitades sellest RAB-i vähemalt seitse tööpäeva ette ja tingimusel, et RAB ei kehtesta RahaPTS §-s 57 nimetatud piirangut. Paragrahv 44 kohta on seletuskirjas (459 SE) selgitatud, et see reguleerib olukorda, mis võib §-de 42 ja 43 rakendamisel tekkida. Sätte eesmärk on piirata raha ning väärtpaberite edasikandmise võimalusi. Nimelt, kui klient on kohustatud isiku kätte juba andnud oma vara, siis ei saa hoolsusmeetmete kohaldamata jätmisel seda vara lihtsalt ükskõik-kuhu kanda. Kliendi vara edasikandmise piirangute eesmärk on tagada, et isegi kui ärisuhe või tehing tegemata jääb, ei saa kohustatud isikut kasutada ära vara ülekandmiseks kuhugi, kus ei rakendata piisvaid meetmeid rahapesu või terrorismi rahastamise tõkestamiseks. Erikorda vajab ka asutamisel oleva äriühingu kontrol olevate vahendite saatus. Säte kehtib igasugusele varale, s.h rahale ja väärtpaberitele. Sätte tõlgendamisel tuleb arvestada ka seda, et reeglina toob kahtlane klient või kahtlane vara ja tehingud endaga kaasa RAB-i teavitamise, mis tähendab, et antud säte reguleerib olukorda, kus RAB-i teavitamine ei ole kaasa toonud tehingute piiramist § 57 kohaselt või kriminaalmenetluses kehtestatavaid piiranguid (lk 48-49). Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (130 SE) seletuskirjas on täiendavalt selgitatud muudatust, mille kohaselt § 44 lõikes 1 täpsustatakse selguse huvides, et juhul, kui RAB peab selles kirjeldatud juhul vajalikuks keelata vara muule kui kliendi kontole kandmist, teeb ta seda seaduse §-s 57 nimetatud piirangu kehtestamisega (lk 22).

Eeltoodust lähtuvalt nähtub seletuskirjadest selgelt, et sätet tuleb kohaldada igasugusele varale, sealhulgas rahale ja väärtpaberitele. Säte kehtib kõigile kohustatud isikutele, mitte üksnes krediidi- ja finantseerimisasutustele. See tähendab, et vara võib olla igasuguses vormis, mistõttu ei saakski olla võimalik seda alati ülekanderahana kanda arvelduskontole või väärtpaberikontole. Näiteks võib kliendi vara eksisteerida füüsilisel kujul (sularaha, kuld, vääriskivid), samuti võib tegemist olla hoopis e-raha või krüptovaluutaga. Seetõttu ei pruugi alati olla võimalik, et krediidasutustel oleks üleüldse võimekus või võimalus sellist vara vastu võtta. Eelnevast järelduvalt saavad erandid olla lubatud vara liigist tulenevalt ja tingimusel, et RAB-i teavitatakse ning RAB-il on omakorda võimalik rakendada RahaPTS § 57, kui selleks on vajadus. Lisaks on oluline märkida ka seda, et antud stsenaariumis ei toimu siinkohal haldusmenetluslikku nõusolekut, taotlust või RAB-ilt loa saamist, vaid kohustatud isik valib ise, kuhu ta peab selle ülekande tegema, teavitab RAB-i ja ootab 7 päeva tehingu peatamise otsust. Loomulikult võib RAB-i otsus tehing peatada sõltuda sellest, kuhu vara kanda soovitakse, seega on igati mõistlik ja põhjendatud nõuda, et seda tehtaks võimalikult väikese riskiga kohta(desse). Samas ei ole siin ette nähtud seadusest tulenevat mehhanismi, mille kohaselt RAB-i poolt tehingu piiramata jätmine tähendaks RAB-i nõusolekut või automaatselt heakskiitu, madala riski olukorda vmt. Vastutus on kohustatud isikul.

Eeltoodust nähtuvalt ei mõjuta RahaPTS § 44 lõike 1 kohaldumist see, millistel asjaoludel kohustatud isik ei suuda täita sama seaduse alusel nõutavaid hoolsusmeetmeid RahaPTS § 42 lõike 1 punkti 1 mõttes. See põhimõtte kohaldub ka selgitustaotluses esitatud olukordadele, kus klient on täitnud kõik seadusjärgsed kohustused, kuid ei resideeru oma kodakondsusriigi järgses EEA lepinguriigis, mistõttu kohustatud isik nõuab kliendi deklareeritud asukoha verifitseerimiseks selle lepinguriigi elamisloa esitamist, mille esitamisest klient keeldub; kõrge riskiga territooriumilt pärit isik keeldub varade ja rikkuse päritolu dokumentide edastamisest ärisuhte loomisel, kui isikusamasus tuvastatakse kahe allika alusel RahaPTS § 21 lõike 4 ning FI AML/CFT juhendi p 4.3.1.23.(iv) järgi; samuti siis, kui ärisuhte seire käigus vastavalt sisemisele riskisule ning protseduurireeglitele küsitakse isikult varade ja rikkuse päritolu dokumente ning isik keeldub päringule vastamast ja ärisuhe lõpetatakse. Sellest tulenevalt kehtib RahaPTS § 44 lõike 1 piirang ka olukordades, kus vaatamata hoolsusmeetmete edutule kohaldamisele, nõuab ärisuhte lõpetamist ning varade tagastamist klient ise. Omamata rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlust, ei oma normitehniliselt rolli ärisuhte lõpetaja osapool. RahaPTS § 42 lõike 1 punkt

1 ja RahaPTS 44 lõige 1 on kohaldatavad juhul kui ärisuhte lõpetamist nõuab klient, kuna kohustatud isiku hoolsusmeetmed on liiga ulatuslikud.

Puudutavalt täiendavat küsimust selle kohta, et kui RahaPTS § 44 lõike 1 piirang kehtib hoolsusmeetmete kohaldamise võimatuse korral igal juhul ning RAB ei anna maksekonto (või e-raha kontole) makse tegemiseks nõusolekut, siis millised võimalused on kohustatud isikul, et mitte haginõuet saada, kuna kohustatud isik ei ole võimeline andma välja lepingu alusel üleantut VÕS § 189 lõike 1 järgi, siis oluline on veelkord toonitada seletuskirjas (459 SE) välja toodud seisukohti. RahaPTS § 44 lõige 1 reguleerib olukorda, kus RAB-i teavitamine ei ole kaasa toonud tehingute piiramist RahaPTS § 57 kohaselt või kriminaalmenetluses kehtestatavaid piiranguid (lk 48-49). Juhul, kui RAB peab selles kirjeldatud juhul vajalikuks keelata vara muule kui kliendi kontole kandmist, teeb ta seda seaduse §-s 57 nimetatud piirangu kehtestamisega (130 SE seletuskiri, lk 22). Piirang kehtestatakse § 57 kohaselt ettekirjutusega, millega tutvumise ja vaidlustamise erikorda reguleerib täpsemalt RahaPTS § 55.

Lugupidamisega

Kati Tee

Ettevõtluse ja arvestuspoliitika osakond

Rahandusministeerium

kati.tee@fin.ee

From: Oliver Steinert <oliver@changeinvest.com>

Sent: Monday, January 25, 2021 4:51 PM

To: Paula Etti <Paula.Etti@fin.ee>

Cc: Kati Tee <Kati.Tee@fin.ee>

Subject: Re: Rahandusministeeriumi seisukoht varade edasikandmise piirangu osas RahaPTS § 44 lg 1 järgi

Tere Paula ja Kati!

[Quoted text hidden]

On 25. Jan 2021, at 14:00, Paula Etti <Paula.Etti@fin.ee> wrote:

Tere Oliver

Kas Sul oleks võimalik esitada ka viidatud RABi seisukohad?

Tervitades

Paula

From: Oliver Steinert <oliver@changeinvest.com>
Sent: Thursday, January 21, 2021 6:18 PM
To: Paula Etti <Paula.Etti@fin.ee>
Cc: Kati Tee <Kati.Tee@fin.ee>
Subject: Re: Rahandusministeeriumi seisukoht varade edasikandmise piirangu osas RahaPTS § 44 lg 1 järgi

Tere Paula ja Kati!

Suured tänud kiire vastuse ning edasuunamise eest!

Meeldiv e-tutvuda, Kati! Kui vastamisel on vaja täiendavat informatsiooni, anna kindlasti teada.

Lugupidamisega

Oliver Steinert | **Change**
xChange AS

Vastavuskontrolli juht

Tel: +372 5341 8886
<https://changeinvest.com/>

On 21. Jan 2021, at 17:42, Paula Etti <Paula.Etti@fin.ee> wrote:

Tere Oliver

Tänan Sind kirja eest! Aasta on alanud igal juhul teiselt. :)

Oled kenasti NRA-sse panustanud, aga vastaksime pöördumisele nagunii, see on meie töö.

Edastan kirja Katile, kes meie naaberosakonnas RahaPTSiga toimetab. Kati, palun hoia mind ka vastusega kursis.

Tervitades

Paula

From: Oliver Steinert <oliver@changeinvest.com>
Sent: Thursday, January 21, 2021 5:26 PM
To: Paula Etti <Paula.Etti@fin.ee>
Subject: Rahandusministeeriumi seisukoht varade edasikandmise piirangu osas RahaPTS § 44 lg 1 järgi

Tere Paula!

Loodan, et uus aasta on alanud edukalt!

Olles panustanud suuresti Rahandusministeeriumi töösse ja huvidesse NRA projekti raames, lootsin, et tänutäheks on Rahandusministeerium ehk valmis täpsemalt selgitama RahaPTS § 44 lg 1 eesmärgi ja piiranguid.

Praktikas on asjaomane säte tekitanud mitmeid arusaamatusi ning probleeme, nt FI AML juhendi p 6.3.4 järgi võib RahaPTS § 44 lg 1 järgi maksta varad välja ka sularahas või kanda muule kui kliendi kontole, teatades sellest RABile 7 tööpäeva ette, st saades asjaomane nõusolek. RABi hinnangul jällegi puudub sellel võimalus anda tehingu tegemiseks nõusolek, vaid üksnes seada RahaPTS § 57 järgne piirang. Mh viitab RAB tööga, et arvelduskonto puudumine RahaPTS § 39 lg 2 järgi on kõrgemale riskile viitav asjaolule, mille puhul tuleb kohaldada riski mitigeerivaid hoolsusmeetmeid. Seega jõuame patiseisu, kus ärisuhte tuleb lõpetada, kuna kohustatud isik pole võimeline hoolsusmeetmeid kohaldama, kuid kliendi varade kohustuslikuks tagastamiseks nõuab RAB RahaPTS § 44 lg 1 järgselt nendesamade hoolsusmeetmete kohaldamist, mille tõttu tuli ärisuhte lõpetada.

Sellest tulenevalt paluksin seadusandja täpsustusi järgnevatele küsimustele, arvestades järgnevat: kuigi RahaPTS § 44 lg 1 järgi kehtib varade edasikandmise piirang RahaPTS 5. jao rakendamisel, siis kas see kehtib igasuguses RahaPTS § 42 lg 1 p 1 järgses olukorras, kus kohustatud isik pole võimeline hoolsusmeetmeid täitma, nt:

1. Olukorras, kus klient on täitnud kõik seadusjärgsed kohustused, kuid ei resideeru oma kodakondsusriigi järgses EEA lepinguriigis, mistõttu vastavalt siseprotseduuridele nõuab kohustatud isik kliendi deklareeritud asukoha verifitseerimiseks selle lepinguriigi elamisloa esitamist, mille esitamisest klient keeldub, nt kas siis tulenevalt mugavusest, või asjaolust, et tal see lihtsalt puudub?
2. Kõrge riskiga territooriumilt pärit isik keeldub varade ja rikkuse päritolu dokumentide edastamisest ärisuhte loomisel, kui isikusamasus tuvastatakse kahe allika alusel RahaPTS § 21 lg 4 ning FI AML/CFT juhendi p 4.3.1.23.(iv) järgi, st esmane makse teostatakse sama isiku maksekontolt (või e-raha kontolt) EEA makseasutuses (või e-raha asutusest), nt Revolut Payments, UAB. Kuivõrd teised teenuseosutajad (reeglina) ei nõua ärisuhte loomisel täiendavate varade päritolu dokumentide esitamist, ning normitehniliselt ei ole tegemist RahaPTS § 39 lg 1 p 3 järgse kohustusega (kohustus on saada lisateavet, mitte dokumente *de facto*), siis kas olukorras kus isik keeldub varade päritolu dokumentide esitamisest (mis tihtipeale on tingitud laiskusest, mugavusest ja/või arusaamatusest, sest teised EDD meetmeid ei kohalda), kohaldub RahaPTS § 44 lg 1, eeskätt piirang tagastada isiku esmane makse tema maksekontole (või e-raha) kontole?
3. Ärisuhte seire käigus vastavalt sisemisele riskiisule ning protseduurireeglitele küsitakse isikult varade ja rikkuse päritolu dokumente. Kas olukorras, kus isik keeldub päringule vastamast ning ärisuhte lõpetatakse ja kohustatud isik on kohustatud lepingu alusel üleantu välja andma VÕS § 189 lg 1 järgi, kohaldub RahaPTS § 44 lg 1, eeskätt piirang tagastada isiku varad tema maksekontole (või e-raha) kontole?
4. Kui vastus eelmisele küsimusele on jah, kas RahaPTS § 44 lg 1 piirang kehtib ka olukordades, kus vaatamata hoolsusmeetmete edutule kohaldamisele, nõuab ärisuhte lõpetamist ning varade tagastamist klient ise?
5. Kui RahaPTS § 44 lg 1 piirang kehtib hoolsusmeetmete kohaldamise võimatuse korral igal juhul ning RAB ei anna maksekonto (või e-raha kontole) makse

tegemiseks nõusolekult, siis millised võimalused on kohustatud isikul, et mitte haginõuet saada, kuna kohustatud isik ei ole võimeline andma välja lepingu alusel üleantut VÕS § 189 lg 1 järgi?

Vastamisel palume arvesse võtta innovaatilisi lahendusi ja trende makseteenuse turul, eriti makseasutuste ning e-raha asutuste populaarsuse kasvu, ning krediidasutuste poolset de-riskingut. Niisamuti palume arvestada asjaoluga, et tarbija vaatest võib-olla ei olegi enam vajalik omada krediidasutuse kontot või on see mingil põhjusel suletud, mis ei pea üldsegi olema tingitud ML/TF kahtlusest vaid mõnest muust krediidasutuse üldtingimuste järgsest sättest, nt eraisiku pankrot, klient on sattunud viivitusse pangale teenustasude maksmisega või virtuaalvääringute ostmise.

Ette tänades

Oliver Steinert | **Change**
xChange AS

Vastavuskontrolli juht, MLRO

Tel: +372 5341 8886

<https://changeinvest.com/>

Säästa loodust ja ära prindi seda e-kirja!

Käesolev e-kiri võib sisaldada asutusesiseseks kasutamiseks tunnistatud teavet.
This e-mail may contain information which is classified for official use.

Säästa loodust ja ära prindi seda e-kirja!

Käesolev e-kiri võib sisaldada asutusesiseseks kasutamiseks tunnistatud teavet.
This e-mail may contain information which is classified for official use.

[Quoted text hidden]